

ÁBRÁNYI EMIL (*Pest, 1850. dec. 31. vagy 1851. jan. 1. – Szentendre, 1920. máj. 20.*): költő, újságíró, műfordító, akinek egy-két virtuóz színműfordítása mindmáig állja az idők ostromát. Számos verse, jól szavalhatósága következtében, rendkívüli népszerűsége tett szert, így az is, amelyet kötetünkben bemutatunk.

MAGYAR NYELV

Ó szép magyar nyelv! Aki egyszer téged
Ajkára vón, többé nem dobhat el!
Szentség gyanánt hogy befogadja éked,
Őrző oltárrá válik a kebel.

Pajzán, derűs vagy, mint nőink szeme,
S erős, szilárd, mint hősök jelleme!
Gyöngéd vagy és lágy, mint mennybolti kék,
S dörögni úgy tudsz, mint villámos ég!

Minden, mi fejbem, vagy szívben fakad,
Tőled nyer pompát, színdús szavakat.
Nagy eszme, érzés oly ragyogva hord,
Mint egy király az ünneplő bibort!

*

Bír-e más nyelv úgy epedni,
Annyi bájjal, annyi kéjjel?
Olvadóbb, mint lant zenéje

Holdvilágos, langyos éjjel,
Mely virágot s dalt terem,
Mikor ébren semmi sincs más,

Csak a fák sötét bogán:
Hangos, boldog csalogány
S boldog, néma szerelem...

*

Hát a csapongó
Gyorsszavu tréfák
Játszi szökését
Festi-e más nyelv
Oly remekül?

Pattog a víg élc,
Ám sebe nem fáj,
Mert csak enyelgés,
Tarka bohóság
Volt az egész!...

*

Magasztos gyásznak bánat-dúlta hangja
Úgy zendül benne, mint egyház harangja,
Mely messze hinti mély, komor szavát.
Búg, mint a gyászdal, mint sír-fáklya lobban,
S mint súlyos léptek kripta-csarnokokban,
Úgy döng minden szó a kedélyen át!...

*

Ciklopsz pőrölye, hogyha csatát fest,
Csatakürtök bőszi riadása!
Halld! Halld!
Száguldva, vihogva, kapálva
Dőlyfős paripák robbannak elő.
Százak keze vág, százak keze lő.

Nem szárnyal a vér-ködös égre más,
Csak ágyudörej, szitok és zuhanás!
Rázkódik a föld, iszonyodva reng,
Amerre a kartács vad tánca kereng!
Dúl a szilaj kéz, csattog a kard,
Sebet osztva süvölt: ne bántsod a magyart!

*

Hatalmas, szép nyelv,
Magyarnak nyelve!
Maradj örökké
Nagy és virágzó!

Kísérjen áldás,
Amíg világ áll!
S legyen megáldott
Az is, ki téged
Ajkára vesz majd:
Elsőt rebegve,
Végsőt sohajtva!

Hét évszázad magyar versei II., 1978.

ADY ENDRE (Érmindszent, 1877. nov. 22. – Budapest, 1919. jan. 27.):
*huszadik századi költészetünk forradalmi megújítója; a modern költészet
formanyelvének megteremtője; a magyar líra egyik legnagyobb, a maga
nemében utánozhatatlan alakja. Mivel prózai, főleg publicisztikai mun-
kássága is jelentős, két versén kívül egy kötetünkbe illő publicisztikai írá-
sának is helyet adunk.*

MÁTYÁS BOLOND DIÁKJA

»Diák, írd magyar éneket,
Diák, a Földön Dante is élt.«
Kacagott, kacagott a diák.

Latin ütemben szállt a dal,
Nem magyarul, sohse magyarul.
Vergődött, vergődött a diák.

Lelkében Petrarca dalolt
S keltek újféle magyar zenék.
Álmodott, álmodott a diák.

De néha, titkos éjeken
Írt s eltépte, ha magyarul írt.
Zokogott, zokogott a diák.

(1906)

Összes versei, 1998.